

ILYAZ NASRULLAH

De valse belofte van
kunstmatige intelligentie

MET EEN VOORWOORD VAN
ABDELKADER BENALI

NIEUWEZIJDS

Uitgegeven door: Uitgeverij Nieuwezijds, Amsterdam
Zetwerk: Holland Graphics, Amsterdam
Omslag: Buro Blikgoed, Haarlem
Redactionele adviezen: Cynthia Liem, Hans van Willigenburg

© 2026, Ilyaz Nasrullah
© voorwoord: 2026, Abdelkader Benali

ISBN 978 90 5712 631 4
ISBN e-book 978 90 5712 641 3
NUR 320

www.nieuwezijds.nl

Bij de productie van dit boek is gebruikgemaakt van papier dat het keurmerk van de Forest Stewardship Council (FSC) mag dragen. Bij dit papier is het zeker dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, geluidsband, elektronisch of op welke andere wijze ook en evenmin in een retrieval system worden opgeslagen zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Tekst- en datamining van (delen van) deze uitgave zijn uitdrukkelijk niet toegestaan.

Hoewel dit boek met veel zorg is samengesteld, aanvaarden schrijver(s) noch uitgever enige aansprakelijkheid voor schade ontstaan door eventuele fouten en/of onvolkomenheden in dit boek.

Inhoud

	Inleiding	17
1	De Steen der Wijzen De mythe van het paradijs	21
2	Welkom in de AI-bubbel De mythe van de productiviteit	27
3	Slimmer dan wij? De mythe van de intelligentie	47
4	Het imitatiespel De mythe van het menselijke	69
5	Homo informaticus De mythe van de objectiviteit	89
6	Welkom in de AI-fabriek De mythe van het zelflerende	117

7	De leugen regeert	141
	De mythe van de autonomie	
	Nawoord	165
	Wat als die boot zinkt?	
	Dankwoord	169
	Bronnen	171

1

De Steen der Wijzen

De mythe van het paradijs

Sinds de lancering van ChatGPT in november 2022 heeft een aantal prominente figuren uit de AI-industrie een nieuwe roeping gevonden. Zij publiceren aan de lopende band allerlei manifesten over kunstmatige intelligentie. Hierin voorspellen zij steeds weer de prachtige toekomst die deze technologie volgens hen zal brengen. Of preciezer gezegd: zij beschrijven daarin een toekomst die zij zelf prachtig vinden.

Zo publiceerde Marc Andreessen – een tech-investeerder die invloedrijk werd door vroege investeringen in platforms als Facebook, LinkedIn en Twitter – in oktober 2023 zijn manifest *The Techno-Optimist Manifesto*. In deze ondubbeltzinnige lofzang op het vrijemarktdenken beschrijft Andreessen kunstmatige intelligentie als ‘universele probleemoplosser’. Deze term suggereert dat AI onnipotent is en ieder probleem zal oplossen dat de mensheid ooit zal hebben.

Andreessen beschouwt kunstmatige intelligentie in

feite als een soort god die het paradijs komt brengen. Verwijzend naar het feit dat computerchips met silicium – dat ook bekend staat als ‘kiesel’ – gemaakt worden, schrijft hij: ‘Wij geloven dat Kunstmatige Intelligentie onze alchemie is, onze Steen der Wijzen – wij laten letterlijk zand denken.’

De verwijzing naar alchemie – de eeuwenoude pseudo-wetenschap waarin men tevergeefs een ‘levenselixer’ probeerde te brouwen dat alle ziektes geneest en het eeuwige leven schenkt – wekt niet bepaald veel vertrouwen, maar zegt wel iets wezenlijks over het karakter van de AI-industrie. Het geloof dat AI magisch denkend zand is, is namelijk heel normaal in Silicon Valley. Een soortgelijke uitspraak staat bijvoorbeeld in het manifest *The Intelligence Age*, dat OpenAI-topman Sam Altman in september 2024 uitbracht. Daarin noemt Altman ‘de ontdekking hoe je zand omsmelt’ om daar AI mee te maken ‘misschien wel het meest ingrijpende feit uit de hele geschiedenis tot nu toe’. Wat AI volgens hem zo veelbetekenend maakt, is dat de voordelen hiervan ‘zo ontzettend groot’ zijn. Hoe groot precies? Zo groot, zegt Altman, ‘dat niemand er recht aan kan doen door er nu over te schrijven’.

Altman had kennelijk door dat hij zich er wel erg makkelijk vanaf maakte, want zijn manifest geeft uiteindelijk toch wat voorbeelden van wat AI volgens hem gaat brengen: ‘het herstellen van het klimaat, de stichting van een ruimtekolonie en de ontdekking van alle natuurkunde’. Dit soort vage – maar groots klinkende – uitspraken zijn typerend voor de AI-industrie. In een interview met *Time* uit april 2025 krijgt Demis Hassabis – Nobelprijswinnaar